

Motion till riksdagen 2005/06:Sf345

av **Kenneth Lantz m.fl. (kd)**

Privatiserad arbetsskadeförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en privatisering av arbetsskadeförsäkringen.

Bakgrund

Arbetsskadeförsäkringen har varit föremål för stora förändringar under 1990-talet. 1993 slopades den särskilda arbetsskadesjukpenningen samtidigt som beviskraven skärptes. För att få en arbetsskada godkänd krävdes efter denna lagändring att det förelåg ”hög grad av sannolikhet” för att faktorer i arbetsmiljön kan ge upphov till den skada som den försäkrade hade, samt att övervägande skäl talade för att skadan hade orsakats av dessa faktorer. Arbetsskadebegreppet ändrades således, liksom bedömningsgrunderna för att få en skada godkänd. Därutöver försämrades även ersättningsreglerna under 1990-talet. Den sammantagna effekten blev att färre skador anmäldes och att det blev svårare att få en skada godkänd.

1997 tillsatte regeringen en utredning för att analysera hur arbetsskadeförsäkringen fungerade efter förändringarna. 1998 kom utredningen med betänkandet Den framtida arbetsskadeförsäkringen (SOU 1998:37). Utredningen konstaterar att försäkringen inte ger tillfredsställande trygghet vid arbetsskada men föreslår ändå ingen förändring av bevisregeln eller ersättningsnivån. Regeringen avlämnade en proposition i december 2001, som riksdagen tog ställning till under våren 2002.

De nu genomförda förändringarna syftar bland annat till att sänka beviskraven vid arbetsskada.

Trots de förändringar som gjorts, kvarstår allvarliga brister i dagens utformning och tillämpning av arbetsskadeförsäkringen. Försäkringskassornas handläggningstider är fortfarande oacceptabelt långa och varierande. Handläggningstiden av arbetsskadelivräntan har till och med ökat med flera dagar. Det förekommer dessutom fortfarande avsevärda skillnader mellan landets försäkringskassor när det gäller att bedöma arbetsskador. Det är uppenbart att

Fel! Okänt namn på

det tidigare Riksförsäkringsverket misslyckats med att driva igenom en likformig tillämpning av lagen om arbetsskadeförsäkring. Missförhållandena avseende arbetsskadeförsäkringens hantering har funnits under mycket lång tid. Trots detta har den socialdemokratiska regeringen förhållit sig relativt passiv.

Tidigare har det i fyra domar i regeringsrätten slagits fast att reglerna ska tolkas så att det finns möjligheter för en försäkrad att få livränta under sjukbidragstiden. Livräntan ska kompensera för skillnaden mellan sjukbidrag och den förlorade arbetsinkomsten. Det är olyckligt att riksdagen inte tog tillfället i akt att förtydliga detta i samband med behandlingen av regeringens proposition 2001/02:81, det hade varit bra för att i framtiden kunna utesluta feltolkningar av reglerna.

En privatiserad arbetsskadeförsäkring

I ovannämnda arbetsskadeutredning redovisas också, som ett alternativ till nuvarande försäkring, en lösning som innebär att arbetsskadeförsäkringen överförs på arbetsmarknadens parter i form av en obligatorisk tilläggsförsäkring vid arbetsskada.

Då risken för arbetsskador varierar mellan branscher och företag är det rimligt att anta att premierna blir differentierade. Det innebär i sin tur att den förebyggande verksamheten blir mer lönsam för företagen. Även satsningen på rehabilitering skulle öka. Lars Söderström m.fl. uppskattar i rapporten Om förutsättningarna för en privat arbetsskadeförsäkring att mängden skador skulle minska med 30–50 %.

Det är troligtvis mest effektivt om arbetsskadeförsäkringen blir helt privatiserad. Det är dock av värde att samla försäkringarna under gemensamt tak.

Arbetsskadeförsäkringen är privatiserad i Finland. Detta har gett ekonomiska incitament för företagen att satsa mer på förebyggande åtgärder, t.ex. utbildning för att göra arbetsplatserna säkrare och mindre belastande för arbetstagaren. Ju säkrare arbetsplats vi får desto lägre premie. Företagen får då bära mer av sina egna kostnader jämfört med tidigare, då incitamenten framför allt var personalens trivsel och de fackliga kraven. Man kan se att arbetsskadorna har minskat när företagen får ta större ekonomiskt ansvar.

Riksförsäkringsverket skriver i en rapport från våren 2001 att det inte finns förutsättningar för en försäkringslösning som innebär att arbetsmarknadsparterna tar det totala ansvaret för ersättningen vid arbetsskada eftersom det saknas beredskap för ett övertagande hos de berörda. Kristdemokraterna anser att det är fullt möjligt att privatisera arbetsskadeförsäkringen. Regeringen bör därför få i uppdrag att utreda konsekvenserna av att privatisera arbetsskadeförsäkringen och hur ett sådant system skulle kunna utformas. Utredningen ska även bereda hur arbetsgivaren kan kompenseras, till exempel via sänkt arbetsgivaravgift. Sammantaget bör detta leda till en väsentlig kostnadsminskning för företagen.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2005

Kenneth Lantz (kd)

Inger Davidson (kd)

Ulrik Lindgren (kd)

Sven Brus (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Olle Sandahl (kd)

Chatrine Pålsson (kd)

Rosita Runegrund (kd)

Torsten Lindström (kd)

Dan Kihlström (kd)